

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت معدن و تجارت

آمارها و شاخص های بین المللی

شاخص سهولت کسب و کار

(Ease Of Doing Business ۲۰۱۷)

گزارش شماره ۳۵

اردیبهشت ۱۳۹۶

معاونت طرح و برنامه

دفتر آمار و فراوری داده ها

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲	پیشگفتار.....
۴	مقدمه
۵	۱. معرفی شاخص "سهولت کسب و کار".....
۷	۲. معرفی مرجع
۸	۳. جایگاه ایران در شاخص سهولت کسب و کار
۱۰	۴. وضعیت ایران در شاخص "سهولت کسب و کار" در مقایسه با کشورهای منطقه و منتخب

شناسنامه گزارش:

عنوان: فارسی - شاخص سهولت کسب و کار ۲۰۱۷

انگلیسی - Ease Of Doing Business ۲۰۱۷

منابع: سایت www.doingbusiness.org و گزارش DB-Full Report .pdf مربوط به سال های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۷ و فایل

DB ۲۰۱۷-Full Report .excel

دوره زمانی انتشار گزارش منبع: سالیانه

پیشینه: گزارش شماره ۱۵ (شاخص سهولت کسب و کار ۲۰۱۶) قابل دسترس در پورتال وزارت صنعت، معدن و تجارت:

mimt.gov.ir بخش اطلاعات و آمار - گزارش آمار بین الملل

تهیه شده در معاونت طرح و برنامه ، دفتر آمار و فرآوری داده ها

شماره تماس جهت ارائه نظرات: ۸۱۷۶۲۴۹۶ - خانم جامی

پیشگفتار

با جهانی شدن اقتصاد و گسترش پیوندهای اقتصادی کشورها با یکدیگر، آمارها، داده‌ها و شاخص‌های مقایسه‌ای بین کشوری اهمیتی بیش از پیش یافته است. بر همین اساس برخی سازمان‌های معتبر بین‌المللی اقدام به گردآوری و انتشار آمارها و شاخص‌های مقایسه‌ای بین کشوری می‌نمایند.

اطلاع از آخرین وضعیت کشورمان در این شاخص‌ها می‌تواند نقش به‌سزائی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی سرمایه‌گذاران و فعالین تجاری و دیگر ذینفعان داشته باشد. لذا وزارت صنعت، معدن و تجارت وظیفه خود می‌داند با انتشار مستمر و فراگیر اینگونه آمارها و شاخص‌ها در کشور، ضمن کمک به ایجاد شفافیت در فضای کلان اقتصادی کشور، دسترسی فعالان اقتصادی را به اطلاعات مذکور تسهیل نماید. در همین راستا، معاونت طرح و برنامه با هدف شناسایی و باز نشر اقلام آماری و شاخص‌های مهم اقتصادی مرتبط با بخش صنعت، معدن و تجارت، تهیه گزارش «آمارها و شاخص‌های بین‌المللی» را در دستور کار خود قرار داده است. این گزارش که بصورت ادواری منتشر می‌شود، شامل آمار و اقلام پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی بوده و فارغ از هر گونه تحلیل تخصصی، صرفاً در قالب آمارهای توصیفی ارائه می‌شود.

امید است این سری گزارش‌ها زمینه بهبود تصمیم‌ها و سیاستگذاری‌های مرتبط با فضای کسب و کار را فراهم سازد. همکاران محترم می‌توانند نظرات خود در زمینه موضوعات گزارش و ساختار آن را به دفتر آمار و فرآوری داده‌ها ارائه نمایند. این سلسله گزارش‌ها از طریق پورتال وزارتخانه نیز قابل بهره‌برداری می‌باشد.

مقدمه

فضای کسب و کار در یک تعریف کلی، مجموعه عواملی است که بر عملکرد بنگاه تأثیر می‌گذارد و بیشتر معلول فضای اقتصادی و سیاسی حاکم بر جامعه و همین‌طور عملکرد و نقش دولت در اقتصاد می‌باشد. شاخص سهولت کسب و کار، از شاخص‌های بین‌المللی تعریف شده توسط بانک جهانی و از موثرترین متغیرهای تعیین‌کننده وضعیت اقتصادی هر کشور است که با استناد به آن می‌توان به بررسی، تجزیه و تحلیل شرایط اقتصادی پرداخت. بهبود فضای کسب و کار یکی از پارامترهای مهم برای مهیاسازی شرایط اقتصادی جهت جذب سرمایه‌های داخلی و خارجی محسوب می‌شود.

در گزارش سال ۲۰۱۷ بانک جهانی، وضعیت کسب و کار ۱۹۰ کشور بر اساس ۱۰ شاخص مؤثر در کسب و کار، مورد بررسی قرار گرفته است.

۱. معرفی شاخص "سهولت کسب و کار"^۱

شاخص "سهولت کسب و کار"، یکی از شاخص‌های مهم جهانی در جهت گسترش فعالیت‌های اقتصادی، توسعه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و بهره‌مندی از قوانین و مقررات روشن و منسجم می‌باشد، که بر مبنای نتایج حاصل از آن همه افراد بتوانند صرف نظر از سطح درآمد، کسب و کاری را شروع و یا گسترش دهند.

بانک جهانی جهت محاسبه شاخص سهولت کسب و کار، قوانین و مقررات مؤثر بر انجام کسب و کار به ویژه در شرکت‌های کوچک و متوسط را مورد بررسی قرار داده و بر اساس آن ۱۹۰ کشور جهان را رتبه‌بندی می‌نماید. این شاخص از ۱۰ زیرشاخص: شروع کسب و کار، شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت، دسترسی به برق، ثبت مالکیت، اخذ اعتبارات، حمایت از سرمایه‌گذاران خرد، سهولت پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، سهولت اجرای قراردادهای و ورشکستگی و پرداخت دیون تشکیل شده است.

به منظور تهیه شاخص سهولت کسب و کار از سال ۲۰۰۳ تا کنون، بیش از ۳۹ هزار متخصص در ۱۹۰ کشور همکاری و فعالیت داشته‌اند.

در گزارش سهولت کسب و کار بانک جهانی علاوه بر رتبه، "امتیاز فاصله از شاخص پیشرو"^۲ نیز محاسبه گردیده است. امتیاز مذکور، فاصله میان عملکرد هر کشور با کشور دارای بهترین عملکرد را در هر شاخص نشان می‌دهد. در این گزارش و جداول آن "امتیاز فاصله از شاخص پیشرو" به اختصار "امتیاز" ذکر شده است.

نمره فاصله از شاخص پیشرو هر کشور از ۰ تا ۱۰۰ امتیازدهی می‌شود که صفر نشان دهنده بدترین عملکرد و صد نشان دهنده مرز یا نقطه ایده آل است.

در جدول شماره (۱) اجزا و مولفه‌های مورد سنجش در این شاخص ارائه شده است.

^۱ Ease Of Doing Business

^۲ Distance to frontier score

جدول ۱.۱ اجزای شاخص "سهولت کسب و کار"

ردیف	اجزای شاخص سهولت کسب و کار	آنچه که مورد سنجش قرار می گیرد
۱	شروع کسب و کار Starting a business	رویه ها، زمان، هزینه و حداقل سرمایه پرداخت شده برای شروع فعالیت یک شرکت با مسئولیت محدود
۲	شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت Dealing with construction permits	رویه ها، زمان، هزینه صرف شده برای ساخت یک انبار، کنترل کیفیت و مکانیزم ایمنی در ساخت و ساز
۳	دسترسی به برق Getting electricity	رویه ها، زمان و هزینه اتصال به شبکه برق، میزان اطمینان از عرضه برق و میزان شفافیت نرخ تعرفه
۴	ثبت مالکیت Registering property	رویه ها، زمان و هزینه انتقال اموال و کیفیت سیستم مدیریت اراضی
۵	اخذ اعتبارات Getting credit	قوانین وثیقه منقول و سیستم اطلاعات اعتباری
۶	حمایت از سرمایه گذاران خرد Protecting minority investors	حقوق سهامداران جزء در معاملات با اشخاص وابسته و حاکمیت شرکتی
۷	سهولت پرداخت مالیات Paying taxes	پرداخت ها، زمان و نرخ کل مالیات قابل پرداخت یک شرکت طبق مقررات مالیاتی و همچنین فرآیندهای مربوطه
۸	تجارت فرامرزی Trading across borders	زمان و هزینه صادرات محصول با مزیت نسبی و واردات قطعات خودرو
۹	اجرای قراردادها Enforcing contracts	زمان، هزینه حل و فصل اختلاف تجاری و کیفیت فرآیندهای قضایی
۱۰	ورشکستگی و پرداخت دیون Resolving insolvency	زمان، هزینه، نتیجه و نرخ بازیافت برای یک بدهی معوقه و قدرت چارچوب حقوقی برای حل و فصل آن

۲. معرفی مرجع

آمارهای مورد استفاده و کلیه جداول در این گزارش، از داده های سری زمانی به روز شده سایت www.doingbusiness.org طی سال های ۲۰۱۷-۲۰۰۶ استخراج شده است.

شایان ذکر است با توجه به تغییرات به وجود آمده در مقررات کسب و کار در سال های اخیر روش محاسبه این شاخص در سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ با تغییرات اساسی نسبت به روش محاسباتی سال ۲۰۰۳ مواجه بوده، که از جمله این تغییرات می توان به اضافه شدن زیرشاخص "سهولت پرداخت مالیات" به زیرشاخص های "سهولت کسب و کار" اشاره نمود. همچنین در گزارش سال ۲۰۱۷ بانک جهانی، برای اولین بار مولفه جنسیت، به سه مورد از زیرشاخص ها شامل: شروع کسب و کار، ثبت مالکیت و اجرای قراردادها تسری یافته است.

بنابراین برای مقایسه روند تغییرات رتبه کشورها قبل و بعد از سال ۲۰۱۶، لازم است به نکته فوق الذکر توجه ویژه ای شود که لزوما نوسانات زیاد رتبه برخی از کشورها به منزله بهبود یا تضعیف فضای کسب و کار نمی باشد.

به دلیل عدم درج امتیاز زیرشاخص های شاخص کسب و کار کشورها در گزارش های منتشر شده در سال های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ (فایل های pdf گزارش ها) و نیز عدم ذکر رتبه آنها در گزارش سال ۲۰۱۷ (فایل اکسل سال ۲۰۱۷)، اطلاعات مربوط به رتبه کشورها از گزارش های منتشر شده در سال های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ و اطلاعات امتیاز آنها از گزارش سال ۲۰۱۷ استخراج شده است.

ضمناً در گزارش منتشر شده سال ۲۰۱۷ (فایل اکسل) رتبه ایران و سایر کشورها در شاخص مذکور و کلیه زیر شاخص های آن در سال ۲۰۱۶ تغییر کرده و برای مثال رتبه کل ایران از ۱۱۸ به ۱۱۷ تغییر نموده است.

۳. جایگاه ایران در شاخص سهولت کسب و کار

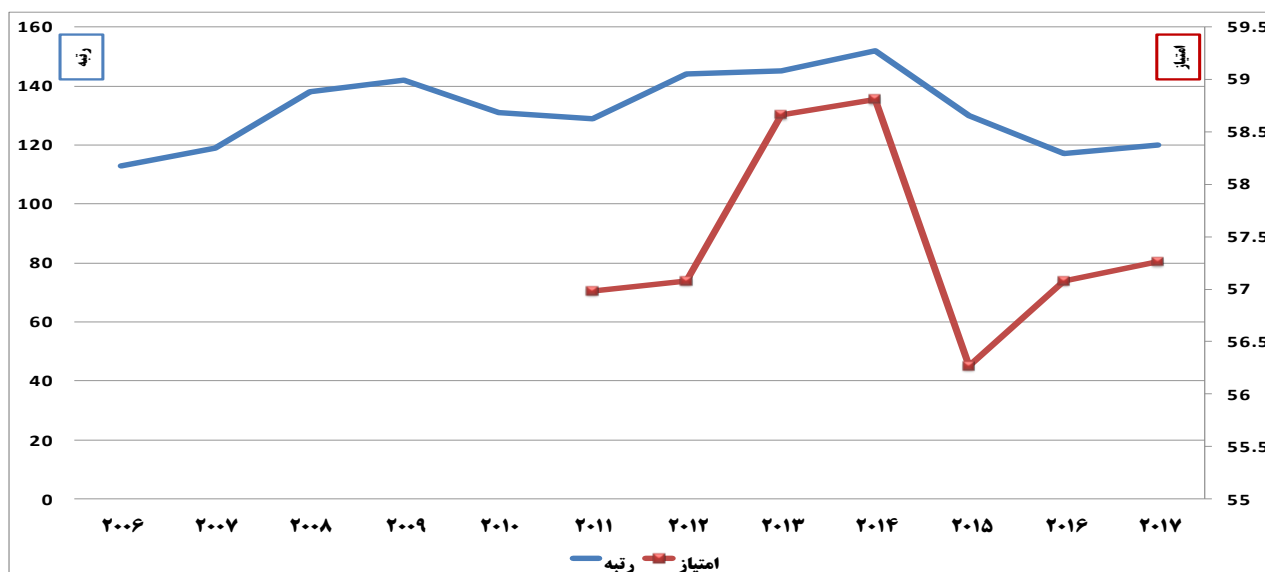
روند تغییرات رتبه و امتیاز ایران در شاخص "سهولت کسب و کار" از ابتدا (۲۰۰۶) لغایت ۲۰۱۷ در جدول (۲) و نمودار (۱) نشان داده شده است.

جدول ۲. روند تغییرات رتبه و امتیاز ایران در شاخص "سهولت کسب و کار" از ۲۰۰۶ سال لغایت ۲۰۱۷

سال		رتبه	سهولت کسب و کار
۲۰۱۷	۱۹۰ کشور	۱۲۰	۵۷,۲۶
۲۰۱۶	۱۹۰ کشور	۱۱۷	۵۷,۰۸
۲۰۱۵	۱۸۹ کشور	۱۳۰	۵۶,۲۷
۲۰۱۴	۱۸۹ کشور	۱۵۲	۵۸,۸۱
۲۰۱۳	۱۸۵ کشور	۱۴۵	۵۸,۶۶
۲۰۱۲	۱۸۳ کشور	۱۴۴	۵۷,۰۸
۲۰۱۱	۱۸۳ کشور	۱۴۰	۵۶,۹۸
۲۰۱۰	۱۸۳ کشور	۱۳۱	-
۲۰۰۹	۱۸۳ کشور	۱۴۲	-
۲۰۰۸	۱۸۱ کشور	۱۳۸	-
۲۰۰۷	۱۷۵ کشور	۱۱۹	-
۲۰۰۶	۱۷۵ کشور	۱۱۳	-

همانگونه که در جدول (۲) نشان می دهد، رتبه ایران طی سال های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۴ تضعیف شده، در صورتیکه طی این سالها امتیاز ایران وضعیت بهتری داشته و یا به عبارتی فاصله آن از شاخص پیشرو (۱۰۰) کمتر شده است. در سال ۲۰۱۵ امتیاز ایران کاهش و مجدداً از سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ روند افزایشی داشته، علیرغم آنکه جایگاه آن سه پله تنزل نموده است، که می تواند ناشی از تغییر محاسبات اشاره شده در بخش قبل باشد. این موضوع نشان دهنده این نکته است که با وجود بهبود وضعیت فضای کسب و کار در ایران در سال ۲۰۱۷ نسبت به سال ۲۰۱۶، عملکرد سایر کشورها در قیاس با عملکرد کشورمان بهتر بوده است.

نمودار ۱. روند تغییرات رتبه و امتیاز ایران در شاخص "سهولت کسب و کار" از ۲۰۰۶ سال لغایت ۲۰۱۷

روند تغییرات رتبه و امتیاز ایران در زیر شاخص های سهولت کسب و کار طی سالهای ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۷ در جدول (۳) نشان داده شده است.

جدول ۳. رتبه و امتیاز ایران در عملکرد زیر شاخص های سهولت کسب و کار طی دوره ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۷

۲۰۱۷ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۶ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۵ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۴ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۳ ۱۸۵ کشور		۲۰۱۲ ۱۸۳ کشور		سهولت کسب و کار و زیرشاخص های آن	رتبه
امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه		
۵۷,۲۶	۱۲۰	۵۷,۰۸	۱۱۷	۵۶,۲۷	۱۳۰	۵۸,۸۱	۱۵۲	۵۸,۶۶	۱۴۵	۵۷,۰۸	۱۴۴	سهولت کسب و کار	
۸۵,۰۶	۱۰۲	۸۴,۸۶	۹۷	۸۴,۸۲	۶۲	۸۲,۵۸	۱۰۷	۸۲,۵۵	۸۷	۸۵,۲۱	۵۳	شروع کسب و کار	۱
۷۸,۵۰	۲۷	۷۷,۹۰	۲۷	۷۳,۹۴	۱۷۲	۷۲,۴۹	۱۶۹	۷۱,۴۹	۱۶۶	۶۸,۶۵	۱۶۴	شرایط و مقررات اخذ	۲
۶۹,۱۵	۹۴	۶۹,۱۷	۹۰	۶۵,۴۵	۱۰۷	۶۱,۵۸	۱۶۹	۶۱,۲۰	۱۶۳	۶۰,۰۹	۱۶۲	دسترسی به برق	۳
۶۴,۱۷	۸۶	۶۴,۳۳	۸۵	۶۴,۳۴	۱۶۱	۶۹,۱۲	۱۶۸	۶۹,۱۱	۱۶۵	۶۹,۱۰	۱۶۳	ثبت مالکیت	۴
۴۵,۰۰	۱۰۱	۴۵,۰۰	۹۷	۴۵,۰۰	۸۹	۶۲,۵۰	۸۶	۶۲,۵۰	۸۳	۵۶,۲۵	۹۸	اخذ اعتبارات	۵
۳۵,۰۰	۱۶۵	۳۵,۰۰	۱۶۶	۳۵,۰۰	۱۵۴	۳۶,۶۷	۱۴۷	۳۶,۶۷	۱۵۰	۳۰,۰۰	۱۶۶	حمایت از سرمایه	۶
۶۹,۷۹	۱۰۰	۶۹,۷۹	۹۹	۶۶,۷۸	۱۲۴	۶۶,۷۸	۱۳۹	۶۶,۷۸	۱۲۹	۶۶,۷۸	۱۲۶	سهولت پرداخت مالیات	۷
۴۰,۶۶	۱۷۰	۳۹,۳۸	۱۷۱	۳۹,۳۸	۱۴۸	۵۲,۷۰	۱۵۳	۵۱,۹۰	۱۴۳	۵۰,۳۰	۱۳۸	تجارت فرامرزی	۸
۶۰,۰۰	۷۰	۶۰,۰۰	۶۹	۶۱,۸۵	۶۶	۶۳,۳۵	۵۱	۶۳,۳۵	۵۳	۶۳,۳۵	۵۰	اجرای قراردادها	۹
۲۵,۲۵	۱۵۶	۲۵,۳۲	۱۵۵	۲۶,۱۳	۱۳۸	۲۵,۸۰	۱۲۹	۲۱,۰۱	۱۲۶	۲۱,۰۱	۱۱۸	ورشکستگی و پرداخت دیون	۱۰

همانگونه که جدول (۳) نشان می دهد، رتبه ایران در بین زیر شاخص های سهولت کسب و کار در سال ۲۰۱۷ نسبت به سال قبل، در ۷ مورد تضعیف، در ۲ مورد بهبود و در یک مورد تغییری نداشته است. در صورتیکه با در نظر گرفتن امتیاز در بین زیرشاخص ها، ایران نسبت به سال قبل، ۳ مورد تضعیف، ۳ مورد بهبود و ۴ مورد تغییری نداشته است.

ضعیف ترین عملکرد (پایین ترین امتیاز) ایران در مقایسه با سایر کشورها مربوط به "ورشکستگی و پرداخت دیون"، می باشد، که در دو سال اخیر در میان ۱۹۰ کشور، رتبه های ۱۵۵ و ۱۵۶ را کسب کرده است.

۴. وضعیت ایران در شاخص "سهولت کسب و کار" در مقایسه با کشورهای منطقه و منتخب
روند تغییرات رتبه و امتیاز ایران و کشورهای منطقه و منتخب در عملکرد شاخص سهولت کسب و کار طی سالهای ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۷ در جداول (۴) و (۵) نشان داده شده است.

جدول ۴. رتبه و امتیاز ایران و کشورهای منطقه در عملکرد شاخص سهولت کسب و کار طی دوره ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۷

۲۰۱۷ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۶ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۵ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۴ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۳ ۱۸۵ کشور		۲۰۱۲ ۱۸۳ کشور		کشورهای منطقه	رتبه
رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز		
۱۶	۸۰,۲۰	۲۳	۷۷,۷۲	۱۵	۷۷,۰۱	۸	۸۲,۰۹	۹	۸۱,۵۵	۱۶	۷۹,۳۱	گرجستان	۱
۲۶	۷۶,۸۹	۳۴	۷۴,۸۳	۲۲	۷۴,۲۵	۲۳	۷۵,۲۶	۲۶	۷۲,۷۰	۳۳	۷۱,۲۰	امارات	۲
۳۵	۷۵,۰۹	۵۱	۷۰,۴۵	۷۷	۶۸,۸۸	۵۰	۶۳,۳۷	۴۹	۶۲,۶۹	۴۷	۶۲,۶۶	قزاقستان	۳
۳۸	۷۳,۶۳	۴۳	۷۲,۱۶	۴۵	۷۱,۶۲	۳۷	۶۹,۹۱	۳۲	۶۸,۳۴	۵۵	۶۴,۴۲	ارمنستان	۴
۵۲	۷۱,۶۵	۴۹	۷۱,۴۴	۴۰	۷۱,۶۴	۳۵	۷۳,۲۱	۳۸	۷۲,۶۹	۳۴	۷۱,۶۲	رژیم اشغالگر قدس	۵
۶۳	۶۸,۴۴	۶۶	۶۶,۳۸	۵۳	۶۶,۵۵	۴۶	۶۸,۰۷	۴۲	۶۷,۳۵	۳۸	۶۷,۰۷	بحرین	۶
۶۵	۶۷,۹۹	۶۱	۶۷,۸۴	۸۰	۶۶,۶۵	۷۰	۶۵,۷۴	۶۷	۶۴,۳۰	۶۶	۶۳,۵۴	آذربایجان	۷
۶۶	۶۷,۷۳	۶۹	۶۵,۶۵	۶۶	۶۴,۰۹	۴۷	۶۸,۶۰	۴۷	۶۸,۴۳	۴۹	۶۷,۳۰	عمان	۸
۶۹	۶۷,۱۹	۶۳	۶۷,۳۰	۵۵	۶۹,۹۶	۶۹	۶۸,۵۲	۷۱	۶۶,۹۰	۷۱	۶۶,۰۴	ترکیه	۹
۷۵	۶۵,۱۷	۷۳	۶۵,۰۹	۱۰۲	۶۵,۱۳	۶۸	۶۴,۹۲	۷۰	۶۳,۳۲	۷۰	۶۱,۴۵	قرقیزستان	۱۰
۸۳	۶۳,۶۶	۷۴	۶۴,۶۸	۵۰	۶۴,۷۲	۴۸	۶۷,۸۲	۴۰	۶۷,۷۹	۳۶	۶۵,۹۹	قطر	۱۱
۸۷	۶۳,۰۳	۸۲	۶۲,۶۸	۱۴۱	۵۹,۲۵	۱۴۶	۴۸,۵۲	۱۵۴	۴۶,۴۱	۱۶۶	۴۳,۵۵	ازبکستان	۱۲
۹۴	۶۱,۱۱	۹۶	۶۰,۳۳	۴۹	۶۲,۲۵	۲۶	۶۹,۵۴	۲۲	۶۹,۹۵	۱۲	۶۹,۰۰	عربستان	۱۳
۱۰۲	۵۹,۵۵	۹۸	۶۰,۱۲	۸۶	۵۹,۵۹	۱۰۴	۶۱,۵۹	۸۲	۶۱,۳۰	۶۷	۶۱,۴۳	کویت	۱۴
۱۱۸	۵۷,۳۰	۱۱۹	۵۷,۰۲	۱۱۷	۵۷,۹۶	۱۱۹	۵۷,۸۸	۱۰۶	۵۸,۰۷	۹۶	۵۸,۰۲	اردن	۱۵
۱۲۰	۵۷,۲۶	۱۱۷	۵۷,۰۸	۱۳۰	۵۶,۲۷	۱۵۲	۵۸,۸۱	۱۴۵	۵۸,۶۶	۱۴۴	۵۷,۰۸	ایران	۱۶
۱۲۲	۵۶,۶۴	۱۲۶	۵۵,۱۸	۱۱۲	۵۵,۸۷	۱۲۸	۵۹,۹۹	۱۰۹	۵۹,۶۱	۱۱۰	۵۹,۰۸	مصر	۱۷
۱۲۶	۵۵,۹۰	۱۲۲	۵۶,۰۸	۱۰۴	۵۶,۶۵	۱۱۱	۶۲,۲۲	۱۱۵	۶۲,۴۷	۱۰۴	۶۲,۰۳	لبنان	۱۸
۱۲۸	۵۵,۳۴	۱۳۰	۵۳,۹۸	۱۶۶	۵۱,۲۰	۱۴۳	۴۴,۸۸	۱۴۱	۴۴,۴۷	۱۴۷	۴۳,۶۵	تاجیکستان	۱۹
۱۴۴	۵۱,۷۷	۱۴۸	۴۹,۴۸	۱۲۸	۵۰,۱۹	۱۱۰	۵۵,۳۵	۱۰۷	۵۳,۹۵	۱۰۵	۵۴,۱۱	پاکستان	۲۰

۲۰۱۷ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۶ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۵ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۴ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۳ ۱۸۵ کشور		۲۰۱۲ ۱۸۳ کشور		کشورهای منطقه	رتبه
امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه		
۴۵,۶۱	۱۶۵	۴۴,۹۹	۱۶۶	۴۵,۰۹	۱۵۶	۴۹,۴۹	۱۵۱	۴۸,۹۰	۱۶۵	۴۷,۷۶	۱۶۴	عراق	۲۱
۳۹,۵۷	۱۷۹	۳۹,۹۲	۱۷۹	۴۴,۲۸	۱۳۷	۵۵,۶۹	۱۳۳	۵۵,۴۲	۱۱۸	۵۷,۷۱	۹۹	یمن	۲۲
۳۸,۱۰	۱۸۳	۳۸,۴۲	۱۸۲	۴۰,۵۰	۱۸۳	۴۰,۷۸	۱۶۴	۴۰,۲۰	۱۶۸	۳۹,۷۳	۱۶۰	افغانستان	۲۳

جدول ۵. رتبه و امتیاز ایران و کشورهای منتخب در عملکرد شاخص سهولت کسب و کار طی دوره ۲۰۱۲ لغایت ۲۰۱۷

۲۰۱۷ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۶ ۱۹۰ کشور		۲۰۱۵ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۴ ۱۸۹ کشور		۲۰۱۳ ۱۸۵ کشور		۲۰۱۲ ۱۸۳ کشور		کشورهای منتخب	رتبه
امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه		
۸۴,۰۷	۵	۸۳,۸۶	۴	۸۳,۶۹	۵	۸۳,۹۲	۷	۸۳,۷۴	۸	۸۲,۶۹	۸	کره جنوبی	۱
۸۲,۴۵	۸	۸۲,۴۶	۷	۸۱,۹۶	۷	۸۲,۱۴	۴	۸۴,۹۴	۴	۸۵,۶۵	۴	آمریکا	۲
۷۹,۸۷	۱۷	۷۹,۸۸	۱۴	۷۹,۲۰	۱۴	۷۹,۵۵	۲۱	۷۹,۲۴	۲۰	۷۹,۵۹	۱۹	آلمان	۳
۷۸,۱۱	۲۳	۷۸,۱۸	۲۲	۷۸,۶۴	۱۸	۸۱,۲۰	۶	۷۹,۴۴	۱۲	۷۹,۳۱	۱۸	مالزی	۴
۷۶,۲۷	۲۹	۷۶,۲۱	۲۸	۷۵,۳۴	۳۱	۷۰,۰۴	۳۸	۷۰,۲۹	۳۴	۷۰,۴۹	۲۹	فرانسه	۵
۷۵,۵۳	۳۴	۷۵,۳۶	۳۲	۷۵,۱۹	۲۹	۷۸,۳۹	۲۷	۷۸,۸۱	۲۴	۷۸,۸۸	۲۰	ژاپن	۶
۷۳,۱۹	۴۰	۷۳,۲۰	۳۶	۷۱,۲۵	۶۲	۶۶,۰۰	۹۲	۵۸,۹۳	۱۱۲	۵۶,۶۶	۱۲۰	روسیه	۷
۷۲,۲۵	۵۰	۷۱,۹۷	۴۴	۷۱,۹۶	۵۶	۶۸,۱۸	۶۵	۶۷,۳۹	۷۳	۶۶,۸۳	۸۷	ایتالیا	۸
۶۴,۲۸	۷۸	۶۲,۸۶	۸۰	۶۳,۱۴	۹۰	۶۱,۱۳	۹۶	۵۹,۹۴	۹۱	۵۸,۵۸	۹۱	چین	۹
۵۷,۲۶	۱۲۰	۵۷,۰۸	۱۱۷	۵۶,۲۷	۱۳۰	۵۸,۸۱	۱۵۲	۵۸,۶۶	۱۴۵	۵۷,۰۸	۱۴۴	ایران	۱۰
۵۵,۲۷	۱۳۰	۵۳,۹۳	۱۳۱	۵۲,۸۷	۱۴۲	۵۰,۳۴	۱۳۴	۵۲,۷۴	۱۳۲	۵۲,۴۱	۱۳۲	هندوستان	۱۱

برای ارائه تصویری دقیق‌تر از جایگاه کشورمان در شاخص "سهولت کسب و کار" در جدول‌های (۶) و (۷) رتبه و امتیاز ایران در سال ۲۰۱۷ در زیر شاخص‌های مربوط، با کشورهای منطقه و منتخب مورد مقایسه قرار گرفته است.

جدول ۶. رتبه و امتیاز ایران و کشورهای منطقه در زیر شاخص‌های سهولت کسب و کار در سال ۲۰۱۷

رتبه	کشورهای منطقه	شروع کسب و کار		شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت		دسترسی به برق		ثبت مالکیت		اخذ اعتبارات	
		رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز
۱	گرجستان	۸	۹۶,۱۳	۸	۸۲,۸۴	۳۹	۸۲,۷۳	۳	۹۲,۸۵	۷	۸۵,۰۰
۲	امارات	۵۳	۹۱,۲۱	۴	۸۶,۱۵	۴	۹۸,۸۴	۱۱	۹۰,۰۴	۱۰۱	۴۵,۰۰
۳	قزاقستان	۴۵	۹۱,۹۴	۲۲	۷۹,۰۵	۷۵	۷۳,۶۴	۱۸	۸۳,۷۲	۷۵	۵۵,۰۰
۴	ارمنستان	۹	۹۶,۰۷	۸۱	۷۰,۰۳	۷۶	۷۳,۱۷	۱۳	۸۷,۳۶	۲۰	۷۵,۰۰
۵	رژیم اشغالگرقدس	۴۱	۹۲,۲۸	۷۱	۷۱,۶۱	۷۱	۷۵,۲۰	۱۲۶	۵۲,۸۴	۴۴	۶۵,۰۰
۶	بحرین	۷۳	۸۷,۸۲	۱۹	۷۹,۵۶	۷۲	۷۴,۸۰	۲۵	۸۱,۰۷	۱۰۱	۴۵,۰۰
۷	آذربایجان	۵	۹۷,۷۴	۱۲۷	۶۳,۶۳	۱۰۵	۶۴,۸۳	۲۲	۸۲,۵۲	۱۱۸	۴۰,۰۰
۸	عمان	۳۲	۹۲,۸۵	۵۲	۷۴,۶۴	۶۹	۷۶,۲۲	۳۵	۷۶,۹۵	۱۳۳	۳۵,۰۰
۹	ترکیه	۷۹	۸۶,۹۸	۱۰۲	۶۷,۸۶	۵۸	۷۹,۶۶	۵۴	۷۳,۰۱	۸۲	۵۰,۰۰
۱۰	قرقیزستان	۳۰	۹۲,۹۵	۳۲	۷۶,۷۴	۱۶۳	۴۴,۰۵	۸	۹۰,۶۰	۳۲	۷۰,۰۰
۱۱	قطر	۹۱	۸۶,۰۶	۲۱	۷۹,۱۶	۴۴	۸۱,۷۲	۲۶	۸۱,۰۶	۱۳۹	۳۰,۰۰
۱۲	ازبکستان	۲۵	۹۳,۹۳	۱۴۷	۵۹,۷۹	۸۳	۷۱,۸۱	۷۵	۶۶,۲۳	۴۴	۶۵,۰۰
۱۳	عربستان	۱۴۷	۷۷,۰۹	۱۵	۸۰,۶۶	۲۸	۸۴,۸۱	۳۲	۷۸,۵۱	۸۲	۵۰,۰۰
۱۴	کویت	۱۷۳	۶۶,۷۷	۱۴۴	۶۰,۷۲	۱۱۵	۶۱,۴۷	۶۷	۶۸,۳۷	۱۱۸	۴۰,۰۰
۱۵	اردن	۱۰۶	۸۴,۶۲	۱۰۹	۶۷,۱۹	۴۸	۸۰,۹۳	۹۶	۶۲,۱۸	۱۸۵	۰,۰۰
۱۶	ایران	۱۰۲	۸۵,۰۶	۲۷	۷۸,۵۰	۹۴	۶۹,۱۵	۸۶	۶۴,۱۷	۱۰۱	۴۵,۰۰
۱۷	مصر	۳۹	۹۲,۴۳	۶۴	۷۲,۴۶	۸۸	۷۰,۳۳	۱۰۹	۵۸,۳۰	۸۲	۵۰,۰۰
۱۸	لبنان	۱۳۹	۷۸,۴۵	۱۳۵	۶۱,۸۵	۱۲۲	۶۰,۱۲	۱۰۳	۵۹,۹۴	۱۱۸	۴۰,۰۰
۱۹	تاجیکستان	۸۵	۸۶,۶۱	۱۶۲	۵۴,۸۴	۱۷۳	۳۵,۲۱	۹۷	۶۲,۰۰	۱۱۸	۴۰,۰۰
۲۰	پاکستان	۱۴۱	۷۷,۸۸	۱۵۰	۵۹,۰۷	۱۷۰	۴۲,۰۵	۱۶۹	۴۰,۷۰	۸۲	۵۰,۰۰
۲۱	عراق	۱۶۴	۷۱,۳۲	۱۰۴	۶۷,۶۶	۱۳۳	۵۷,۵۱	۱۱۵	۵۶,۲۸	۱۸۱	۵,۰۰
۲۲	یمن	۱۶۱	۷۱,۵۹	۹۴	۶۸,۷۹	۱۸۸	۰,۰۰	۸۳	۶۵,۲۰	۱۸۵	۰,۰۰
۲۳	افغانستان	۴۲	۹۲,۰۸	۱۸۶	۲۲,۳۹	۱۵۹	۴۵,۰۴	۱۸۶	۲۷,۵۰	۱۰۱	۴۵,۰۰

جدول ۶ (ادامه) - رتبه و امتیاز ایران و کشورهای منطقه در زیر شاخص‌های سهولت کسب و کار در سال ۲۰۱۷

رتبه	کشورهای منطقه	حمایت از سرمایه‌گذاران خرد		سهولت پرداخت مالیات		تجارت فرامرزی		اجرای قراردادها		ورشکستگی و پرداخت دیون	
		رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز
۱	گرجستان	۷	۷۶,۶۷	۲۲	۸۷,۴۳	۵۴	۸۵,۱۵	۱۶	۷۳,۲۱	۱۰۶	۴۰,۰۲
۲	امارات	۹	۷۵,۰۰	۱	۹۹,۴۴	۸۵	۷۱,۵۰	۲۵	۷۱,۱۴	۱۰۴	۴۰,۶۱
۳	قزاقستان	۳	۸۰,۰۰	۶۰	۷۹,۵۴	۱۱۹	۶۳,۱۹	۹	۷۵,۷۰	۳۷	۶۹,۱۷
۴	ارمنستان	۵۳	۶۰,۰۰	۸۸	۷۲,۴۹	۴۸	۸۶,۴۵	۲۸	۶۹,۷۱	۷۸	۴۶,۰۶
۵	رژیم اشغالگر قدس	۹	۷۵,۰۰	۹۶	۷۱,۰۰	۵۹	۸۲,۸۵	۸۹	۵۷,۹۳	۳۱	۷۲,۷۵
۶	بحرین	۱۰۶	۵۰,۰۰	۴	۹۴,۴۴	۸۲	۷۲,۵۰	۱۱۰	۵۴,۵۳	۸۸	۴۴,۶۶
۷	آذربایجان	۳۲	۶۵,۰۰	۴۰	۸۳,۵۲	۸۳	۷۲,۲۸	۴۴	۶۵,۶۶	۸۶	۴۴,۷۷
۸	عمان	۱۱۸	۴۶,۶۷	۱۲	۹۰,۶۰	۶۷	۸۰,۱۷	۶۰	۶۱,۵۵	۹۴	۴۲,۶۵
۹	ترکیه	۲۲	۷۰,۰۰	۱۲۸	۶۰,۸۳	۷۰	۷۹,۷۱	۳۳	۶۸,۸۷	۱۲۶	۳۴,۹۸
۱۰	قرقیزستان	۴۲	۶۳,۳۳	۱۴۸	۵۶,۴۳	۷۹	۷۴,۹۱	۱۴۱	۴۸,۵۷	۱۳۰	۳۴,۰۸
۱۱	قطر	۱۸۳	۲۶,۶۷	۱	۹۹,۴۴	۱۲۸	۶۱,۴۱	۱۲۰	۵۲,۷۹	۱۱۶	۳۸,۲۳
۱۲	ازبکستان	۷۰	۵۶,۶۷	۱۳۸	۵۹,۰۶	۱۶۵	۴۴,۳۱	۳۸	۶۷,۲۶	۷۷	۴۶,۲۹
۱۳	عربستان	۶۳	۵۸,۳۳	۶۹	۷۷,۰۴	۱۵۸	۴۹,۶۲	۱۰۵	۵۵,۰۷	۱۶۹	۰,۰۰
۱۴	کویت	۸۱	۵۵,۰۰	۶	۹۲,۴۸	۱۵۷	۵۰,۵۷	۶۶	۶۰,۵۱	۱۰۸	۳۹,۵۸
۱۵	اردن	۱۶۵	۳۵,۰۰	۷۹	۷۳,۹۴	۵۰	۸۶,۳۹	۱۲۴	۵۲,۴۲	۱۴۲	۳۰,۳۸
۱۶	ایران	۱۶۵	۳۵,۰۰	۱۰۰	۶۹,۷۹	۱۷۰	۴۰,۶۶	۷۰	۶۰,۰۰	۱۵۶	۲۵,۲۵
۱۷	مصر	۱۱۴	۴۸,۳۳	۱۶۲	۵۱,۹۶	۱۶۸	۴۲,۲۳	۱۶۲	۴۰,۹۰	۱۰۹	۳۹,۵۱
۱۸	لبنان	۱۴۵	۴۰,۰۰	۶۷	۷۷,۱۷	۱۳۴	۵۹,۷۱	۱۲۷	۵۱,۷۰	۱۴۳	۳۰,۰۳
۱۹	تاجیکستان	۲۷	۶۶,۶۷	۱۴۰	۵۸,۷۹	۱۴۴	۵۷,۰۵	۵۴	۶۳,۴۹	۱۴۴	۲۸,۷۰
۲۰	پاکستان	۲۷	۶۶,۶۷	۱۵۶	۵۳,۴۰	۱۷۲	۳۹,۴۱	۱۵۷	۴۳,۴۹	۸۵	۴۵,۰۱
۲۱	عراق	۱۲۳	۴۵,۰۰	۵۲	۸۰,۸۶	۱۷۹	۲۳,۵۱	۱۳۸	۴۸,۹۴	۱۶۹	۰,۰۰
۲۲	یمن	۱۳۲	۴۳,۳۳	۹۲	۷۱,۶۴	۱۸۹	۰,۰۰	۱۴۲	۴۸,۵۲	۱۵۲	۲۶,۶۵
۲۳	افغانستان	۱۸۹	۱۱,۶۷	۱۶۳	۵۱,۲۹	۱۷۵	۳۰,۶۳	۱۸۰	۳۱,۷۶	۱۵۹	۲۳,۶۲

جدول ۷. رتبه و امتیاز ایران و کشورهای منتخب در زیر شاخص های سهولت کسب و کار در سال ۲۰۱۷

رتبه	کشورهای منتخب	شروع کسب و کار		شرایط و مقررات اخذ مجوز ساخت		دسترسی به برق		ثبت مالکیت		اخذ اعتبارات	
		رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز
۱	کره جنوبی	۱۱	۹۵,۸۳	۳۱	۷۷,۸۴	۱	۹۹,۸۸	۳۹	۷۶,۳۴	۴۴	۶۵,۰۰
۲	آمریکا	۵۱	۹۱,۲۳	۳۹	۷۵,۷۴	۳۶	۸۳,۳۹	۳۶	۷۶,۸۰	۲	۹۵,۰۰
۳	آلمان	۱۱۴	۸۳,۴۲	۱۲	۸۱,۴۵	۵	۹۸,۷۹	۷۹	۶۵,۷۲	۳۲	۷۰,۰۰
۴	مالزی	۱۱۲	۸۳,۶۷	۱۳	۸۱,۱۰	۸	۹۴,۳۴	۴۰	۷۶,۲۹	۲۰	۷۵,۰۰
۵	فرانسه	۲۷	۹۳,۲۷	۲۰	۷۹,۲۳	۲۵	۸۵,۷۸	۱۰۰	۶۱,۰۹	۸۲	۵۰,۰۰
۶	ژاپن	۸۹	۸۶,۰۹	۶۰	۷۳,۳۳	۱۵	۸۹,۸۸	۴۹	۷۳,۹۱	۸۲	۵۰,۰۰
۷	روسیه	۲۶	۹۳,۵۷	۱۱۵	۶۵,۸۶	۳۰	۸۴,۳۷	۹	۹۰,۵۵	۴۴	۶۵,۰۰
۸	ایتالیا	۶۳	۸۹,۴۰	۸۶	۶۹,۴۱	۵۱	۸۰,۷۰	۲۴	۸۱,۶۹	۱۰۱	۴۵,۰۰
۹	چین	۱۲۷	۸۱,۰۲	۱۷۷	۴۸,۵۲	۹۷	۶۸,۷۳	۴۲	۷۶,۱۵	۶۲	۶۰,۰۰
۱۰	ایران	۱۰۲	۸۵,۰۶	۲۷	۷۸,۵۰	۹۴	۶۹,۱۵	۸۶	۶۴,۱۷	۱۰۱	۴۵,۰۰
۱۱	هندوستان	۱۵۵	۷۴,۳۱	۱۸۵	۳۲,۸۳	۲۶	۸۵,۰۹	۱۳۸	۵۰,۰۰	۴۴	۶۵,۰۰

جدول ۷ (ادامه) - رتبه و امتیاز ایران و کشورهای منتخب در زیر شاخص های سهولت کسب و کار در سال ۲۰۱۷

رتبه	کشورهای منتخب	حمایت از سرمایه گذاران خرد		سهولت پرداخت مالیات		تجارت فرامرزی		اجرای قراردادها		ورشکستگی و پرداخت دیون	
		رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز	رتبه	امتیاز
۱	کره جنوبی	۱۳	۷۳,۳۳	۲۳	۸۶,۵۶	۳۲	۹۲,۵۲	۱	۸۴,۱۵	۴	۸۹,۲۲
۲	آمریکا	۴۱	۶۴,۶۷	۳۶	۸۳,۸۵	۳۵	۹۲,۰۱	۲۰	۷۲,۶۱	۵	۸۹,۱۹
۳	آلمان	۵۳	۶۰,۰۰	۴۸	۸۲,۱۰	۳۸	۹۱,۷۷	۱۷	۷۳,۱۷	۳	۹۲,۲۸
۴	مالزی	۳	۸۰,۰۰	۶۱	۷۹,۲۰	۶۰	۸۲,۳۸	۴۲	۶۶,۶۱	۴۶	۶۲,۴۹
۵	فرانسه	۳۲	۶۵,۰۰	۶۳	۷۸,۷۲	۱	۱۰۰,۰۰	۱۸	۷۳,۰۴	۲۴	۷۶,۶۲
۶	ژاپن	۵۳	۶۰,۰۰	۷۰	۷۷,۰۳	۴۹	۸۶,۴۳	۴۸	۶۵,۲۶	۲	۹۳,۳۴
۷	روسیه	۵۳	۶۰,۰۰	۴۵	۸۲,۹۶	۱۴۰	۵۷,۹۶	۱۲	۷۴,۹۶	۵۱	۵۶,۶۹
۸	ایتالیا	۴۲	۶۳,۳۳	۱۲۶	۶۱,۶۵	۱	۱۰۰,۰۰	۱۰۸	۵۴,۷۹	۲۵	۷۶,۵۹
۹	چین	۱۲۳	۴۵,۰۰	۱۳۱	۶۰,۴۶	۹۶	۶۹,۱۳	۵	۷۷,۹۸	۵۳	۵۵,۸۲
۱۰	ایران	۱۶۵	۳۵,۰۰	۱۰۰	۶۹,۷۹	۱۷۰	۴۰,۶۶	۷۰	۶۰,۰۰	۱۵۶	۲۵,۲۵
۱۱	هندوستان	۱۳	۷۳,۳۳	۱۷۲	۴۶,۵۸	۱۴۳	۵۷,۶۱	۱۷۲	۳۵,۱۹	۱۳۶	۳۲,۷۵

کشورهای سنگاپور، نیوزیلند، هنگ کنگ و دانمارک در طی سال های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۷ در شاخص سهولت کسب و کار، در رتبه های اول تا چهارم قرار دارند. در سال های اخیر، در بین کشورهای منتخب، کره جنوبی از رتبه های چهارم یا پنجم برخوردار بوده، و ایران نسبت به کشور هندوستان در جایگاه بهتری قرار دارد.

بررسی جایگاه ایران در شاخص "سهولت کسب و کار" در مقایسه با کشورهای منطقه طی دو سال اخیر نشان می‌دهد، ایران در بین ۲۳ کشور منطقه موقعیت بهتری نسبت به کشورهای مصر، لبنان، تاجیکستان، پاکستان، عراق، یمن و افغانستان دارد.

مطابق با جدول شماره ۴، رتبه عملکرد کشورهای قزاقستان، امارات و گرجستان در شاخص سهولت کسب و کار، در سال ۲۰۱۷ نسبت به سال قبل با صعود ۷ تا ۱۶ پله‌ای، ارتقا یافته است.